

Beste lezer,

Deze PlatformPost opent over een kring die helaas is opgeheven. Goed om er kennis van te nemen en ervan te leren. Eerst het zuur, dan het zoet. Want er zijn ook deze keer gelukkig weer inspirerende verhalen.

- Website Volwassenenleren
- Wat fotografeerde Jan Vreugdenhil?
- Uitgelichte presentatie: kernenergie
- Cor over herkomst woorden
- Twee kringen delen voorzitter

Kring die het niet redde

'Het was meer halen dan brengen'

De start van de studiekekring in Stadskanaal was veelbelovend, maar al snel voegde het niet. Volgens initiatiefneemster Catharina Vens waren er “meerdere oorzaken” waardoor de kring niet echt van de grond kwam. Twee jaar na de oprichting bleek opheffing onvermijdelijk.

Veertien mannen en vrouwen meldden zich in 2019 voor de kring aan. Het gezelschap had in de woorden van Catharina een bijzondere samenstelling. De een kwam voor het studie-aspect, de ander vooral voor gezelligheid. “Het was bij sommigen niet duidelijk wat we met elkaar wilden.”

Twee keer kwam het tot een presentatie: een verslag van een reis die een van de deelnemers door Australië had gemaakt en een over de adoptie van twee kinderen uit Colombia. Het smaakte bij Catharina naar meer: “Het is zo leuk om van elkaar te leren.”

Ontspoorde discussie

Maar het ontbrak aan ideeën voor nieuwe presentaties. “Het was voor sommigen meer halen dan brengen”, zegt Catharina. Daarbij kwam niet iedereen elke keer opdagen. Waar de kring ook mee moest omgaan was dat sommige deelnemers slechthorend waren.

De lockdowns werkten uiteraard ook niet mee, maar zonder corona had de kring het volgens Catharina ook niet gered. “Daar kwam nog bij dat een discussie ontspoorde die de voorzitter niet in goede banen kon leiden.”

Toen in 2021 de onvermijdelijke vraag op tafel kwam wie het nog zag zitten om door te gaan, waren er te weinig om de kring voort te zetten. Aan medewerking van de bibliotheek lag het volgens Catharina niet, en ook niet aan haar zelf. “Ik had me er nog graag voor willen inzetten.” Catharina hoopt dat deze bijdrage op de PlatformPost een goede les is voor kringen die in de oprichtingsfase zitten.

Reactie van Wim Heijser, voorzitter van Platform Studiekringen50plus

Wim Heijser

De meeste bijdragen in de PlatformPost over studiekekringen zijn succesverhalen. Maar soms gaat het anders, waarvan we hierboven een voorbeeld zien. Ik betreur dat het in Stadskanaal zo gelopen is. In het bijzonder is het spijtig voor deelnemers die graag door hadden willen gaan. En voor degenen die zich hebben ingespannen om er een succes van te maken.

De situatie die zich in Stadskanaal heeft voorgedaan, is niet uniek en wordt ongetwijfeld hier en daar herkend. Wat kunnen kringen doen als zich dergelijke problemen voordoen?

Een van mijn adviezen is raad vragen aan andere (stabiele) kringen. Een andere mogelijkheid is het ter sprake brengen van problemen op een van de bijeenkomsten die het Platform per regio houdt.

Maar eerst en vooral kan de situatie worden voorgelegd aan het Platformbestuur en/of aan de bibliotheekmedewerker die de kring begeleidt. Die hulp geven we graag.

De PlatformPost is over het algemeen “ter leering ende vermaeck”. Maar in dit geval alleen “ter leering”.

Inspiratie

Website Volwassenenleren

Het belang van ontwikkeling en ontplooiing op latere leeftijd krijgt in de PlatformPost geregeld aandacht. Wie zich hier meer in wil verdiepen, doet er goed aan om volwassenenleren.nl te bezoeken. Deze website biedt artikelen met achtergronden en inzichten over leren voor senioren.

Yvonne Sinkeldam

Vijf keer per jaar wordt een nieuw stuk online gezet. De laatste bijdrage is een artikel over onze studiekringen geschreven door Yvonne Sinkeldam-Cremers van de ondersteuningsorganisatie Rijnbrink voor de bibliotheken in Gelderland en Overijssel. Het is een heldere uiteenzetting over de verdiensten van studiekringen.

Voor kringdeelnemers biedt het stuk vooral herkenning. Zo schrijft Yvonne: “Ouderen willen dingen doen die voor een fijn gevoel en inspirerende momenten zorgen, waarin ze zichzelf en hun talenten kunnen ontplooiën en ontwikkelen”.

Wie verder op de [website](#) kijkt, ziet onder het kopje ‘Perspectief’ een lijst met overige artikelen. Bijvoorbeeld: ‘Geheugen en leren: een kwestie van netwerken’, ‘Leren van levensverhalen - een verbindende kracht’ en ‘Motivatie als sleutel tot leren’.

Kahlo, Klompé, Botton

Een tweede lijst met als kop ‘Grootmeesters’ bevat verhalen over wetenschappers en denkers over leren van volwassenen. Ook hier een greep: Frida Kahlo (die zichzelf naar haar ongeluk opnieuw uitvond), Marga Klompé (oermoeder van een leven lang ontwikkelen) en filosoof Alain de Botton (21ste eeuwse Socrates).

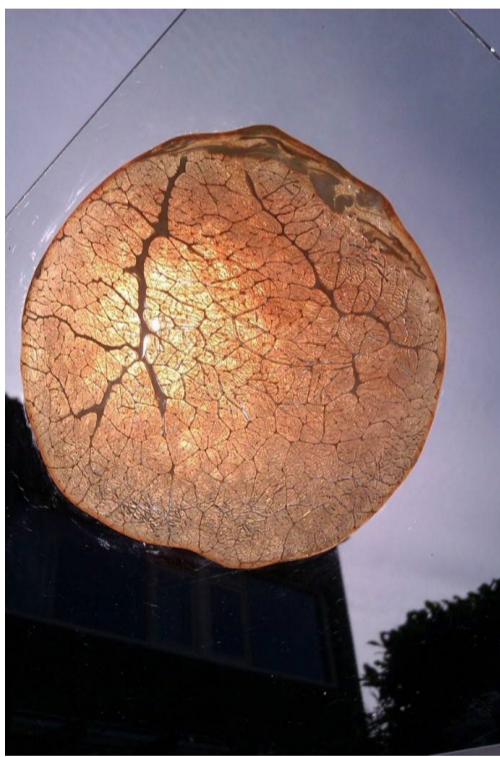
Kringen die voor hun programma inspiratie op willen doen moeten vooral kijken bij de lijst weetjes (VEPedia). Hier vind je niet alleen mogelijke gesprekstema’s, maar ook manieren waarop je met elkaar in gesprek gaat, zoals de Roos van Leary, mindmappen en empathisch luisteren.

Kijk op: www.volwassenenleren.nl

Raden maar (2)

Oplossing raadselachtige foto

Wel eens gehoord van de maan Europa? Lucia Jansen, lid van de kring Open Blik in Holten wel. Lucia denkt dat deze om Jupiter draaiende maan op de foto staat uit de vorige PlatformPost die we hier nogmaals plaatsen.

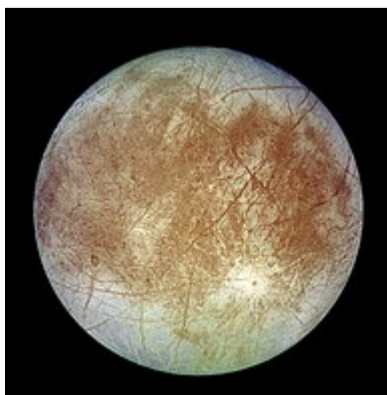

Wat stelt dit voor?

Jan Vreugdenhil is de maker van de afbeelding. Hij stelde in zijn twee Apeldoornse kringen de vraag wat er op de foto te zien is. Het goede antwoord werd niet gegeven. De vraag werd hier vorige maand herhaald, ook dat leverde niet de juiste oplossing op.

Het is dus niet Europa, maar in deze studieringomgeving is het niet weg om even op het foute antwoord in te zoomen. Europa, een van de manen van Jupiter. Het hemellichaam is een van de vier Galileïsche manen die in deze (gas)planeet draaien. De naamgeving voert niet verwonderlijk terug op Galileo Galilei, die deze manengroep in 1610 met een telescoop ontdekte.

Jupiter heeft minstens 92 manen, het grootste aantal van de planeten in ons zonnestelsel. De meesten zijn pas in de tweede helft van de vorige eeuw ontdekt, maar die zijn met een diameter van 10 kilometer een stuk kleiner.

Europa, één van de manen van Jupiter

Europa kun je met een verrekijker zien. Een grotere broer van Europa, Callisto, is zelfs onder gunstige omstandigheden met het blote oog waar te nemen. Die laatste informatie ontlenen we aan Wikipedia, waar we je graag naar verwijzen als je meer over de manen van Jupiter wil weten.

Nu naar Jan voor de oplossing. Hij ontdekte terwijl hij op een zonnige dag in zijn achtertuin een boterham at de schoonheid van zijn broodbeleg. “Ik legde het op een stukje plexiglas en plakte het erop. Op de foto schijnt de zon er doorheen. Een

plaatje.”

Maar wat had Jan op zijn brood? Het was een plakje runderrookvlees.

Uitgelichte presentatie

Straling: 'ga er verstandig mee om'

Bij het Noord-Hollandse dorp Petten denk je al gauw aan de kernreactor die daar in de duinen staat. Deze onderzoeksreactor was 38 jaar de werkplek van Piet van Vlaanderen, deelnemer van de kring Open Blik in Schoorl. Zijn beroep: technisch chemicus fysische chemie. In 2002 ging Piet met pensioen, maar zijn vakgebied laat hem niet los. Een presentatie over zijn blik op kernenergie in de kring kon niet uitblijven. Piet vat zijn lezing (met PowerPoint) samen, waarin hij vooral op het stralingsaspect ingaat.

Door Piet van Vlaanderen

Piet van Vlaanderen

De levering van fossiele brandstoffen stakte na februari 2022. Pas nu beseffen we dat de levering niet altijd soepel verloopt. Terwijl de winsten in de olie-, kolen en gasverhandeling gigantisch zijn, is de luchtvervuiling enorm toegenomen. Ook zijn duizenden mensen in kolenmijnen omgekomen.

De beschikbaarheid van fossiele brandstoffen leek oneindig, ondanks de waarschuwingen van de Club van Rome dat de voorraden wél eindig zijn.

Sinds die waarschuwing in 1972 heeft de vraag me beziggehouden hoe kernsplitsing ons van energie kan voorzien. Bij veel mensen roept dit woord direct al grote angst en weerstand op. Met de presentatie in mijn kring wilde ik deze angst enigszins wegnemen.

We kunnen niet zonder straling

Onze verre voorouders, die hun houtvuurtje stookten, zullen zich nauwelijks bewust geweest zijn van het feit dat hierbij kooldioxide als restproduct de lucht in ging. Dat heeft zich intussen wel aardig opgehoopt, onder andere boven de poolgebieden. Hoewel niet het sterkste broeistofgas, er is wel erg veel van aanwezig in onze leefruimte.

Uitgaande van het gegeven dat het leven risico's met zich meebrengt is de afweging daarvan een noodzakelijk punt. In het geval van kernenergie betreft dat radioactieve straling. Straling heeft een negatieve klank, maar straling is niet in alle opzichten verkeerd.

Introductie Powerpointpresentatie met de kerncentrale in Borssele in beeld

Zonder de zonnestraling is er op onze aarde geen leven mogelijk, maar te veel zon op je huid is kankerverwekkend. De meest voorkomende soort in Nederland is huidkanker. Magnetrongolven zijn een wijdverbreid gebruik gegund, je moet er echter niet je handen mee verwarmen. Van röntgenstraling maakt men bijvoorbeeld in de medische wereld nuttig gebruik. Als je de risico's van straling kent, kun je gepaste maatregelen nemen. Mijn stelling: straling is gezond, maar gebruik het verstandig.

Aanvulling zon en wind

In combinatie met zon- en windenergie, met name als die twee wegvallen, kan kernenergie van grote waarde zijn. Zeker als een nieuwe generatie modulaire generatoren, kleinere en makkelijker te fabriceren, worden gebouwd op meerdere plaatsen in ons Nederland. Als er geen wind is en de zon weinig schijnt zullen de kernreactoren de energievoorziening kunnen aanvullen.

Bij voldoende capaciteit van zon en wind kan de reactor worden geregeld naar weinig vermogen, of worden gebruikt voor productie van waterstof, de toekomstige energiedrager in de vorm van gas. Mijn stelling is dan ook: kernenergie is een gezonde en verstandige optie.

Column

Taal

Cor Snijders

De inleidster van deze kringmiddag heeft niet meer dan een papiertje bij zich waarop ze woorden heeft genoteerd. Woorden, vertelt ze, die haar de afgelopen tijd opvielen. En, in het bijzonder, waarvan ze zich afvraagt hoe ze in de Nederlandse taal terecht zijn gekomen.

Dat cruise, skate en sketch uit het Engels komen wekt geen verbazing. Maar dat andijvie en katoen een Arabische oorsprong hebben, is nieuws. Niet anders dan de Latijnse afkomst van abrupt, absent en absoluut.

De vertellingen leiden tot een uitwisseling van wetenswaardigheden over taal. Iemand oppert dat het misschien leuk is om het nog eens over te doen. Dat wil zeggen, de oorsprong van woorden te onderzoeken en nog eens in een presentatie te verwerken. De inleidster vindt het een goed idee, maar waarschuwt: er gaat veel tijd in zitten.

Veluwezoom

Twee kringen, één voorzitter

Ongeveer anderhalve dag per week besteedt Hans Herweijer aan Studiekringen50plus. Hij is lid van twee kringen, in Dieren en Rheden en van beide kringen is Hans vaste voorzitter. Meer nog, het is Hans die de thema's meestal voorbereidt en verzorgt. Dat zijn vaak onderwerpen die in het verlengde liggen van zijn achtergrond als psycholoog.

Hans Herweijer

We zitten nog maar net bij Hans aan de keukentafel in Brummen als de gastheer een dikke map van zijn werkplek haalt vol met voorbereidingen van gesprekstema's. Het is een verzameling van vijf jaar deelname aan studiekringen. Een greep uit de onderwerpen: emotionele intelligentie, wereldreligies, creativiteit versus museumkunst en zin van het leven. Ze verraden dat Hans nogal wat van zijn medekringleden vraagt. Niet voor niets gaan de kringen in Dieren en Rheden als 'De Verdieping' door het leven.

Eerst even een naar het werkzame leven van Hans (79) voor zijn pensioen. Hans had een technische studie achter de rug, maar hij was "meer geïnteresseerd in mensen". Hij ging naar de sociale academie en was vervolgens tien jaar personeelsfunctionaris. Na een studie psychologie begon Hans een eigen psychologiepraktijk. Daarna was hij tot zijn pensioen loopbaanadviseur.

Veilige omgeving

In 2018 werd Hans lid van de kring in Dieren. Nog maar net deelnemer vroeg de vaste voorzitter of Hans zijn taak wilde overnemen. Ja dus. "Mijn voorganger wilde het helemaal anders doen. Zijn idee was dat de deelnemers vooral over zichzelf gingen leren. Hij was helemaal niet van plan te stoppen, maar hij vond dat ik het met mijn kennis en ervaring beter kon."

De eerste keren als voorzitter in Dieren was het voor Hans "even zoeken" hoe hij het ging aanpakken. Na enkele maanden had hij de vorm wel gevonden. Bij de aanpak van de thema's in zijn kringen, grijpt Hans vaak terug op zijn stage bij het Centrum voor Zelfbezinning. "Zelfbezinning is een manier om meer van jezelf te weten te komen door met elkaar in een veilige omgeving in gesprek te gaan. Je mag op elkaar reageren, zonder aan te vallen, maar elkaar wel te accepteren."

Zichtbare voldoening

De gesprekstema's kiest Hans in overleg met de groep. Het gaat vooral om onderwerpen die deelnemers in deze levensfase bezighouden zoals verlies, ziekte en wonen. Presentaties en gesprekken over Oekraïne of een autobiografische lezing passen hier niet in. Hans: "Onze opzet wordt zeer gewaardeerd omdat het zo verrijkend is. Volgens mij sluit het goed aan op wat je met studiekringen moet willen."

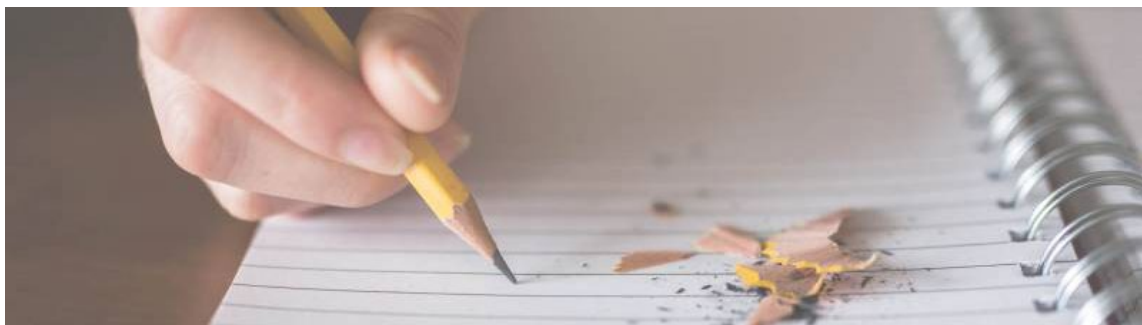
Toen Hans zich in Dieren aanmeldde waren er slechts vier deelnemers. Na een wervingsactie van de bibliotheek was het kringaantal weldra tien. Met zichtbare voldoening zegt Hans: "Dat is nog steeds zo, de samenstelling is 3,5 jaar nagenoeg hetzelfde gebleven".

De inspanningen van Hans bleven bij de bibliotheekorganisatie Veluwezoom niet onopgemerkt. In 2020 vroegen ze of hij ook (vaste) voorzitter wilde worden van een op te richten kring in Rheden. Opnieuw: ja dus. De kring, die inmiddels losstaat van de bibliotheek, begon met dertien leden. Mede door de lockdowns haakten deelnemers af, het zijn er nu acht.

Dat het alleen Hans is die de gesprekken leidt en meestal de onderwerpen voorstelt en voorbereidt wijkt af van de standaard studiekringen, die ervan uitgaat dat deze taken bij toerbeurt worden gedaan. Maar in Dieren en Rheden

voelen ze zich goed met de manier waarop zij het doen. “Iedereen vindt het fijn om deel uit te maken van de groep.”

Hans zelf vindt het ook prima. “Ik zie het min of meer als een voortzetting van mijn loopbaan.”

De volgende PlatformPost...

...verschijnt op vrijdag 5 mei. Suggesties voor onderwerpen zijn welkom. De redactie hoort deze keer in het bijzonder graag verhalen over wel of niet stoppen in de zomer. Misschien zijn er kringen die zowel ervaringen hebben met doorgaan als met een zomerstop. We houden ons aanbevelen.

Wilt u ervaringen uit uw studiekring via de PlatformPost delen? Of heeft u tips of inspiratie voor andere kringen? Laat het ons weten.

[Stuur een e-mail](#)

Wilt u de informatie van deze PlatformPost doorgeven aan uw mede-studiekringleden? En hen erop wijzen dat zij zich ook aan kunnen melden voor de PlatformPost? Bedankt!